

Sygn. akt VII U 19/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2017 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący: SSO Renata Gąsior

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 11 kwietnia 2017 r. w Warszawie

sprawy C. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o emeryturę

na skutek odwołania C. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 10 listopada 2016 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., decyzją z dnia 10 listopada 2016 r., znak: (...), wykonując wyrok Sądu Okręgowego z dnia 22 września 2016 r., sygn. akt VII U 1778/15, przyznał C. O. emeryturę od 4 lipca 2015 r., tj. od daty określonej w wyroku. Jednocześnie tą samą decyzją ZUS zawiesił wypłatę emerytury, z uwagi na kontynuowanie przez ubezpieczonego zatrudnienia oraz pouczył go, że w celu podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć w oddziale ZUS świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury oraz wnioski o podjęcie wypłaty emerytury (decyzja organu rentowego z dnia 10 listopada 2016 r., k.82-83, tom II a.r.).

Odwołanie od decyzji z dnia 10 listopada 2016 r., znak: (...), złożył w dniu 4 stycznia 2017 r. ubezpieczony C. O., wnosząc o jej zmianę i orzeczenie o wypłacie emerytury od dnia 4 lipca 2017 r. Odwołujący wskazał, że rozwiązanie stosunku pracy nie jest warunkiem uzyskania prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i w odniesieniu do jego sytuacji nie ma zastosowania art.103a w/w ustawy. Zdaniem odwołującego organ rentowy nie miał prawa zawiesić wypłaty emerytury od dnia 4 lipca 2015 r. do dnia uprawomocnienia się wyroku z dnia 22 września 2016 r. (odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 4 stycznia 2017 r., k.2-4 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 14 lutego 2017 r. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy wskazał, iż odwołujący nie spełnia warunku wypłaty świadczenia od dnia przyznania emerytury do 30 listopada 2016 r. z powodu nie rozwiązania stosunku pracy na dzień ustalenia prawa do świadczenia (odpowiedź na odwołanie z dnia 14 lutego 2017r., k.9 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

C. O., urodzony (...), złożył w dniu 29 czerwca 2015 r. wniosek o emeryturę (wniosek o emeryturę, k. 1-8 a.r., tom II).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. , w oparciu o posiadaną dokumentację ubezpieczonego, dnia 15 października 2015 r. wydał decyzję, znak: (...), którą odmówił C. O. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że do stażu pracy w warunkach szczególnych zaliczył okresy zatrudnienia ubezpieczonego: od 7 sierpnia 1976 r. do 24 października 1976 r., od 17 października 1978 r. do 31 sierpnia 1986 r., od 5 maja 1994 r. do 7 października 1998 r. Z uwagi na powyższe organ rentowy uznał, że ubezpieczony nie udowodnił wymaganego 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych, a jedynie 12 lat 2 miesiące i 17 dni (decyzja organu rentowego z dnia 15 października 2015 r., k. 23-24 a.r., tom II).

Dnia 9 listopada 2015 r. C. O. złożył odwołanie od powyższej decyzji organu rentowego, inicjując tym samym postępowanie sądowe (odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 9 listopada 2015 r., k. 27-35 a.r., tom II).

Wyrokiem z dnia 22 września 2016 r., wydanym w sprawie o sygn. akt VII U 1778/15, Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 15 października 2015 r., znak: (...) w ten sposób, że przyznał C. O. prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 4 lipca 2015 r. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że C. O. legitymuje się stażem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 19 lat 4 miesięcy i 2 dni, bowiem do okresów uznanych przez organ rentowy zaliczyć należy zatrudnienie ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...), w okresie od 16 września 1986 r. do 30 lipca 1988 r. oraz w Przedsiębiorstwie (...), w okresie od 1 sierpnia 1988 r. do 30 października 1993 r. (wyrok Sądu Okręgowego wraz z uzasadnieniem, k. 74-78 a.r.).

W wykonaniu powyższego wyroku, dnia 10 listopada 2016 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał decyzję, którą przyznał C. O. wcześniejszą emeryturę i jednocześnie zawiesił jej wypłatę z uwagi na kontynuowanie przez ubezpieczonego zatrudnienia (decyzja organu rentowego z dnia 10 listopada 2016 r., k. 82-83, tom II a.r.).

Dnia 29 grudnia 2016 r. ubezpieczony złożył wniosek o podjęcie wypłaty emerytury, do którego dołączył świadectwo pracy potwierdzające rozwiązanie umowy o pracę z dniem 29 grudnia 2016 r. (wniosek ubezpieczonego wraz z załącznikami, k. 86-88 a.r., tom II).

Ponadto, dnia 4 stycznia 2017 r., ubezpieczony złożył odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 10 listopada 2016 r., znak: (...), inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 4 stycznia 2017 r., k. 2-4 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 14 lutego 2017 r. organ rentowy podniósł, że wypłata emerytury została zawieszona w oparciu o obowiązujący art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (odpowiedź na odwołanie z dnia 14 lutego 2017 r., k. 9 a.s.).

Po rozpoznaniu wniosku z dnia 29 grudnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. dnia 11 stycznia 2017 r. wydał decyzję, znak:(...), którą podjął wypłatę emerytury od 1 grudnia 2016 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek (decyzja organu rentowego z dnia 11 stycznia 2017 r., k. 89-90 a.r.).

Powyższy stan faktyczny, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach niniejszej sprawy, jak również w aktach rentowych. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. Zaznaczenia wymaga również, że stan faktyczny w niniejszej sprawie był w zasadzie bezsporny, natomiast strony różniły się wyłącznie z zakresu oceny prawnej przepisów prawa materialnego, dotyczących kwestii związanych z momentem

podjęcia wypłaty świadczenia emerytalnego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie C. O. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 10 listopada 2016 r., znak: (...) jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Na wstępie należy zaznaczyć, iż kwestię nabycia prawa i wypłaty emerytur reguluje ustawa z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 887 ze zm., dalej: ustawa emerytalna).

Zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

Warunki uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych zostały określone w art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. 1983 nr 8 poz. 43). W myśl obowiązujących przepisów, aby mężczyzna mógł nabyć prawo do emerytury powinien:

1. posiadać 25-letni okres zatrudnienia, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia),
2. wykonywać pracę wymienioną w wykazie A (Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego), będącym załącznikiem do rozporządzenia,
3. osiągnąć wiek emerytalny wynoszący 60 lat (§ 4 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia),
4. być zatrudnionym przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia).

Przy czym emerytura, o której mowa przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego panuje utrwalony pogląd, zgodnie z którym powstanie prawa do świadczeń należy odróżnić od jego ustalenia deklaratoryjną decyzją organu rentowego oraz od prawa do pobierania świadczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2013 r., II UK 381/12, Legalis, uchwała Sądu Najwyższego z 20 grudnia 2000 r., III ZP 29/00, Legalis, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2016 r. II UK 251/15, Legalis).

W wyroku z dnia 17 maja 2016 r. Sąd Najwyższy zaznaczył, iż „ustalenie prawa do świadczenia przez stwierdzenie spełnienia jego warunków nie odpowiada przyznaniu świadczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2006 r., III UK 95/06, z dnia 25 lutego 2016 r., II UK 152/15). Konieczne jest w tej sytuacji podkreślenie odrębności nabycia prawa do świadczenia od jego wypłaty i wskazanie, że są to instytucje regulowane odrębnymi przepisami, mające różne znaczenie w obrocie prawnym. O nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi art. 100, natomiast o wypłacie - art. 129 ust. 1” (II UK 258/15, Legalis).

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Należy zaznaczyć, że w ustawie emerytalnej została wprowadzona możliwość zawieszenia prawa do emerytury. W myśl art. 103a ustawy emerytalnej, prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w

decyzji organu rentowego. Podkreślenia wymaga, że mowa tu o zawieszeniu wypłaty świadczenia, wynikającego z posiadanego prawa do emerytury.

Warto zauważyć, że z chwilą wejścia w życie tej ustawy ustawodawca nie przewidział żadnego ograniczenia związanego z koniecznością rozwiązania stosunku pracy w chwili przejścia na emeryturę. Wymóg taki wprowadzono z dniem 1 stycznia 2000 r. W konsekwencji zmiany dokonanej ustawą z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z FUS dodano art. 103 ust. 2a, który później został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za zgodny z Konstytucją RP na mocy wyroku z dnia 7 lutego 2006 r. (wyrok z dnia 7 lutego 2006r., SK 45/04, Legalis), a który miał identyczną treść jak obecnie obowiązujący art. 103a ustawy emerytalnej, który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2011 r.

Wobec identycznego brzmienia wyżej cytowanych przepisów za w pełni aktualne i mogące mieć zastosowanie w przypadku wykładni art. 103a ustawy, należy uznać orzecznictwo Sądu Najwyższego w przedmiocie wykładni art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej. W ugruntowanym orzecznictwie sądowym przyjmuje się, że wykładnia art. 103 ust. 2a wskazuje jednoznacznie, iż przepis ten wywołuje zawsze skutek zawieszający prawo do świadczenia (polegający na wstrzymaniu jego wypłaty) w sytuacji kontynuowania przez ubezpieczonego zatrudnienia bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą na rzecz, którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury ustalonym w decyzji organu rentowego, bez względu na to, czy ta decyzja została wydana niezwłocznie po zgłoszeniu wniosku o prawo do emerytury, czy też w wykonaniu orzeczenia organu odwoławczego. Dogłębną analizę tej problematyki przedstawił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 marca 2011 r. (II UK 299/10, Legalis) oraz w wyroku z dnia 10 grudnia 2010 r. (II UK 150/10, Legalis).

Dokonując wykładni art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej Sąd Najwyższy wskazał, że z brzmienia tego przepisu wynika z jednej strony, że kontynuowanie zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy nie ma wpływu na nabycie prawa do emerytury, które to prawo powstaje z mocy ustawy po spełnieniu warunków określonych w przepisach, z drugiej jednak strony realizacja tego prawa (wypłata świadczenia) ulegała zawieszeniu w razie kontynuowania zatrudnienia po nabyciu prawa do emerytury, niezależnie od wysokości uzyskiwanego przychodu ze stosunku pracy. Ponadto, rozwiązanie stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą umożliwia realizację świadczenia emerytalnego (wznowienie jego wypłaty), bez potrzeby występowania o ponowne ustalenie tego prawa. Sąd Najwyższy podkreślił, że ustawodawca wprowadzając regulację art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej miał na uwadze uniemożliwienie ubezpieczonym realizacji prawa do emerytury, poprzez jego wypłatę z równoczesnym osiąganiem przychodu z tytułu zatrudnienia kontynuowanego po nabyciu prawa do emerytury u pracodawcy na rzecz, którego realizowali je przed nabyciem prawa do wymienionego świadczenia. W ocenie Sądu Najwyższego, zastosowanie wykładni gramatycznej art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej jednoznacznie wskazuje, że przepis ten zawsze rodzi skutek zawieszający prawo do emerytury (polegający na wstrzymaniu wypłaty świadczenia) w sytuacji określonej w jego dyspozycji i to bez względu na to, czy decyzja została wydana niezwłocznie po zgłoszeniu wniosku o prawo do emerytury, czy też w wykonaniu orzeczenia Sądu. Nadto, Sąd Najwyższy zważył, że takie rozumienie w/w przepisu znajduje również potwierdzenie w jego wykładni historycznej, szeroko zaprezentowanej w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 10 listopada 2004 r. (II UZP 9/04, Legalis).

Przychylając się do powyższego stanowiska Sądu Najwyższego należy uznać, że brak jest podstaw do podjęcia wypłaty emerytury ubezpieczonemu od daty przyznania do niej prawa wyrokiem sądowym, skoro ubezpieczony w tym czasie, aż do momentu rozwiązania stosunku pracy kontynuował zatrudnienie u dotychczasowego pracodawcy. Wprawdzie nabycie prawa do emerytury było niezależne od kontynuowania zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy, jednakże realizacja tego prawa (wypłata świadczenia) ulegała zawieszeniu do czasu rozwiązania stosunku pracy z tym pracodawcą.

Z art. 103a ustawy emerytalnej wynika wprost, że realizacja prawa do emerytury ulega zawieszeniu w razie kontynuowania zatrudnienia po nabyciu prawa do emerytury, niezależnie od wysokości uzyskiwanego przychodu ze stosunku pracy. Zawieszenie emerytury polega w istocie na tym, że organ rentowy nie realizuje wypłaty emerytury. Zgodnie z art. 135 ustawy emerytalnej, wypłatę wznawia się w razie ustania przyczyny powodującej wstrzymanie

wypłaty świadczenia, począwszy od miesiąca ustania tej przyczyny, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano z urzędu decyzję o jej wznowieniu.

Zatem z uwagi na kontynuowanie przez wnioskodawcę zatrudnienia w dacie ustalenia mu prawa do emerytury, realizacja świadczenia emerytalnego była możliwa dopiero po rozwiązaniu stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą.

Odwołujący twierdzi, że organ rentowy nie miał prawa zawiesić wypłaty emerytury od dnia 4 lipca 2015 r. do dnia uprawomocnienia się wyroku z dnia 22 września 2016 r.

Ponownego podkreślenia wymaga, że prawo do emerytury powstaje po spełnieniu warunków określonych w przepisach (ex lege). Decyzja przyznająca prawo do emerytury ma bowiem deklaracyjny charakter. Potwierdza ona fakt nabycia przez wnioskodawcę prawa do świadczenia, które następuje w dniu spełnienia wszystkich przesłanek jego powstania. W związku z powyższym, dzień uprawomocnienia się wyroku pozostawał bez znaczenia dla oznaczenia momentu nabycia prawa do emerytury.

Odwołujący nabył prawo do emerytury od 4 lipca 2015 r., ale po tym dniu kontynuował zatrudnienie na podstawie tego samego stosunku pracy (zgodnie ze świadectwem pracy odwołujący był zatrudniony nieprzerwanie od 1998 r.). Wobec tego, wbrew twierdzeniom odwołującego, art. 103a ustawy emerytalnej miał do niego zastosowanie. Tym samym, zaistniały okoliczności uzasadniające zawieszenie prawa do wypłaty świadczenia poczynając od dnia nabycia tego prawa.

Z tych względów Sąd Okręgowy uznał, że decyzją z dnia 10 listopada 2016 r., znak: (...) organ rentowy słusznie zawiesił wypłatę emerytury od 4 lipca 2015r. do dnia rozwiązania dotychczasowego stosunku pracy przez ubezpieczonego.

Mając na uwadze, że rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło w dniu 29 grudnia 2016 r., co znajduje potwierdzenie w treści świadectwa pracy, a w tym samym dniu został złożony wniosek o podjęcie wypłaty zawieszony emerytury, organ rentowy prawidłowo w decyzji z dnia 11 stycznia 2016 r. podjął wypłatę emerytury od dnia 1 grudnia 2016 r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku.

W świetle tak poczynionych ustaleń, Sąd Okręgowy wywiódł, że zaskarżona decyzja organu rentowego odpowiadała obowiązującemu prawu i z tych względów na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)